

Hermann Lembke Johann Bernhard Zinzerling

**Brabeia Nomik Super tergemina & utramq[ue] fere in iuribus faciente paginam
paratura Impensarum Dotis Illatae, Funeris Elati, Litis Sublatae**

[Rostock]: Graphis Chilianis, 1660

<http://purl.uni-rostock.de/rosdok/ppn735194734>

Druck Freier Zugang

Auswand für
Mitgift, Brautjungfer, Streit

Proz. + Dispo.

H. Lemcke (J. D. Einzeling) /c

R. U. um 1660.

FAVEANT SUPERNA DISPOSITIS!
BRABEIA NOMIKH

Super
tergeminâ & utramq; fere in juribus faciente paginam
paraturâ

IMPENSARUM
DOTIS FUNERIS LITIS
ILLATÆ, ELATI, SUBLATÆ,

Autoritate & Scito
Inlustrioris Jurisprudentiæ Antistitum Ordinis
in Athenæo Balthico

Sub moderatione & tuitione

AMPLISSIMI ET EXCELLENTISSIMI

DN. HERMANNI VON BREN-
JCI & ANTECESSORIS ROSTOCH. NOBILISSIMI,
IN PRÆSENTIARUM DECANI PER QVAM SPECTABILIS,
Patroni ac Favitoris atatem observandi,

PRO LICENTIA

Supremorum in utroq; jure honorum, Doctoreiq; cinguli
rite indipiscundi,

comi & in affectato Eruditorum atq; Politorum exagio
publicitus exposita

JOAN-BERNHARDO JUSTI F. ZINZERLINGO,
Sternbergæ in Prytanio Herulorum Provinciali nato.
in *πνευματικαῖς* conlationibus solennibus devoto.

III. Non. Quintil. *era vulgaris* 1660.

Horis meridiem præeuntibus & excipientibus.

Simplic. in Epict. cap. 8.

Ταῦτα τὰ βία, ἡ δὸνῆ, ἡ χρεία, ἡ φύσεως ἀνάγκαια σοφῶν πρῶτον
τῶ ψυχῆν τῆ θνητῆ δουλεύει.

IN INCLUT. STUD. UNIVERS. LA CIB.
GRAPHIS CHILIANIS.

Inclutæ Reip. ROSTOCHIENSIS,
inter Hanseaticas non extimæ,
Columinibus & Luminibus speciosissimis:
*Magnificis, Nobiliss., Consultiss., Ampliss., Excellentiss., Prudentiss.,
Clariss., Spectatiss., Egregiisf. ac Integerrimis Viris:*

DOMINIS
COSS., SYNDIC., SENATORIB.,
PROTONOTAR., ATQVE SECRETAR.,
ET SIC TOTI SENATUI:

DOMINIS
XVI. VIR., C. VIR., ECCLESIASTIC.
REDITUUM OECONOM., UTRIQUE ΔΗΜΟΣΙΩΙ;
S.ÆRAR. PRÆF. EORUMQUE SCRINIAR.

& reliquo Coronæ Civicæ flori,
ATQVE ITA TOTI POPULO LACIBURGICO,
Dominis Gratosiss.,
Mœcenatibus, Patronis, Evergetis, Promotoribus,
Fautoribus, Amicis, & non minimam partem Cognatis Affinibusq;

Omni veneratione, observantiâ, honore, cultu, obsequio & amore æviternum prosequendis,

ea quâ par est submissione & reverentiâ,

advorsum soli natalis metropolin
almam Musarum fonticem & nutricem

hoc *τίμημα* piissimi gratisimique animi,

â quo dolus malus abest,

exiguissimum effectu, at affectu assiduisimum
extare volui

JOAN. BERNHARD. ZINZERLING.

IMPENSAS NOSTRAS, JESU, TUI IMPERTI LIBERIS MAGMENTO.

Th. I.

IMPENSA dicitur ab IMPENDO: quod verbum constructum ex præpositione IN & voculâ P ENDO. De vi præverbii IN Paulus non aded integer Festi compilator ita: IN præpositio significat modo, quod non, ut: Inimicus. modo *auctionem*, ut: Inclamavit. modo *ubi quo tendatur*, ut: Incurrit: modo *ubi qui sit*, ut: Inambulat. Ex quibus 4. significatibus penultimus hujus præprimis est loci. P ENDO propriè P ENDERE FACIO denorat in genere, ceu indicio est compositum SUSPENDO: in specie v. PONDERO IN LANCE ET LIBRA PENDENTIA. Hinc LIBRIPENS, qui librâ pendit, ut stipem militibus: item qui ponderibus explorandis præest, ponderatorq; audit, Græcis *ζυγος ἀτης* l. 2. C. de pond. & aur. illar. & LANIPENS, mulier pensa distribuens. Dein per tralationem CONSIDERO, REPUTO. Er quandoquidem æra, quæ exolvebantur pro re aliquâ, ponderabantur & appendebantur, inde pendere est EXOLVERE, NUMERARE, *ausyaten*. Cic. 1. epist. ad Quint. fr. 1. Quanta pecunia penderetur, si omnium nomine, quic. Romæ ludos facerent, quod erat jam institutum, erogaretur? *Ulp. in l. 52. §. 15. ff. pro soc.* Sumtus in societatem pensi. *Corn. Nep. 23. 7. 5.* Pecunia ex fœdere Romanis pensa. *Symm. 1. Epist. 73.* Hoc specimen est florentis Reip., ut disciplinarum Professoribus præmia opulenta pendantur. Quam beatitudinem seculorum suorum (ut obiter hoc interspergatur) voluere indigetare Imp. Constantinus & Justinianus, dum ita rescripsere, Ille l. 6. C. de Prof. & Med: (quæ lex etiam exprimit admodum eorum beneficia): Mercedes Professoribus & salaria reddi jubemus, quò facilius liberalibus studiis & aliis artibus multos instituant. Hic in *Pragm. sancti. c. 22.* Annona Professionem suam exercentibus eroganda. *inspic. & Casiod. 9. V. L. 21. & Rosteusch. disp. secular. de Prof. hab. Gedan. 1658. th. 28. & seqq.* Sed ad pensum nostrum. Veterum mos erat pecunias appendendo accipere & dare. De Romanis sic tradit *Plinius superior* Plinii Cæcilii, Trajano Imp. amici, avunculus 33. *hist. nar. 3.* Populus (inquiens) Romanus ne argento quidem signato ante Pyrrhum Regem devictum usus est: Librâ æs (unde etiam nunc libella dicitur) & dipondius appendebatur assis: Quare æris gravis (de quo *Senec. consol. ad Helvid. c. 22. n. 161. ibiq; Lips. & 1. N. Q. 1.*): quia scil: quod solvebant, non numerabant, sed ponderabant: Et adhuc expensa in rationibus dicuntur: Item impendia & Pondera: Quin & militarium stipendiorum hoc est stupis ponderandæ pensatores Libripendes dicuntur; quâ consuetudine iniis emtionibus, quæ Mancupi sunt, nunc libra interponitur. *vid. & Varr. 4. de L. L. in fin. Isid. 16. 17.*

A

Scho

Scholiast: vetus Persi sat: 2. v. 59. Donat: in Ter: Phorm. 1. 1. 19. Ant. Volsc. in Ovid. epist. 7. Oiscl. not: in Caj: 3. Inst: 2. Bernegg: diatr: 3. in Suet: Aug: c. 12. lit: K. Hilbig in Don: 6. 6. B. & 16. 15. A. Nec aliam solvendi rationem apud Ebræos in usu fuisse, nemini latebit, nisi qui planè nullam Pandectarum sacrarum thesaurum impendit meditationem. Geminus modò locus ex Mose & Prophetis in apicuro proferetur, Gen. 23. 20. ubi Abrahamus ab Ephrone Hethitâ tumulum emit hereditarium, his verbis: ET APPENDIT ABRAHAM EPHRONI PECUNIAM, QUAM DIXIT. Zach. 11. 12. ubi de Christo à Judâ Iscariote 30. siclis, post proditorem suspensum, in agrum à figulo redemptum, sepulturæq; peregrinorum destinatum, impensis, prodendo, vaticinium, quod impletum in Novo Instrumento à Matth. 27. 7. extat his verbis: ET APPENDERUNT PRETIUM MEUM 30. NUMOS. Ex his paribusq; S. Codicis locis affatim patet, Ebræos quoq; olim non numerasse, sed appendisse pecuniam. Inde etiam tot in re monetariâ mansere vocabula. Cæterum Impensa, in quâ jam potissimus discursus vortitur cardo, non tam substantivum quàm adjectivum substantivè positum, vel in quo substantivum subauditur, sc. Pecunia Unde conjunctim dicitur Impendere pecuniam in l. 19. § 4. ff. de neg: gest: l. 58. §. 2. ff. loc: cond: l. 6. §. 4. ff. de peul: leg: l. 13. C. quod cum eo Impensa pecunia l. 46. §. 1. ff. de damn: inf: & Expensa pecunia l. 59. ff. de adm. & pericul: tut.

Th. II. Nec minus vocis Impensæ diversi offenduntur in probatis auctoribus significatus. 1. Idem admodum est quod sumtus t. i. ff. de imp. in rem: det: fact: 2. Stips, æs sacrum, quod nondum erat pensum. De eâ ita Scalig: ad Varr: de L. L. Hanc pecuniam, inquit, sic repositam in cellâ Dææ Festus ait vocatam fuisse, quod nondum esset pensa, sed stipata: unde factum est, ut quævis stipatio & factura Impensa diceretur. 3. Factura, quâ pulli aliæve aves farciuntur altilis. Germ. das füllten. Apitius, jurium consultissimus coquinorum helluonumq; dicitator, l. ut Sen: Conf: ad Helv: c. 10. scientiæ professor popinalis lib. 4. Perunges patinam, in quâ ova 6. cum œnogaro, miscebis cum succo asparagi, impones cineri calido, indes impensam præscriptam, tum ficedulas compones. add. Arnob: lib. 7. adv: gent: Hinc proverb: desumptum fertur: Oleum & impensam Macrob: 2. saturn: 4. aut sumtum Pl Rud prol. 24. perdere. v. Nic: Löensf 7. epiphyl. 2. qui extat in tom V. Facis Crit: à Gruter: edit: & Adag: Erasmi: Hieronymus pro impensa substituit Impendium lib. 2. adv. Jovin. citatus in can. ne tales. 29. de consecr: dist. 4. 5. 4. Tectorium, quo parietes aut testudines conteguntur. Palladi: R R. 9. 13. & 40. Gronov. diatr. ad Papin. Stat pag. 172. Quorum tribus posterioribus valere jussis prior hac vice significatus primas tenet. Cæterum nec hoc sicco prætereundum pede, quod in Addition. noviss. ad Colleg Jurid. Argent. tit. ff. de Imp. in rem det. fact. adnotatum ex Scip. Gent. lib. 1. de don. int. vir. & ux. c. 40. Impensam sumi non raro figuratè, pro re ipsâ, in quam erogatio facta est, ut in l. 3. § 2. ff. de don. int. vir. & ux.

Th. III.

Th. III. Varia insuper tum in nostro Jure, tum apud Autores adfidos Impensa sortitur Synonyma, ut sunt: Expensæ l. 39. §. f. ff. de min. 25. ann. l. 12. pr. C. de pet. her. Expensus numus l. 2. C. de postl. rev. Impendium l. 20. pr. ff. de oper. lib. l. 6. ff. de jur. delib. Plin. 1. epist. 15. Tac. 4. ann. 6, 7. Sumtus l. 10. §. f. ff. de ann. leg. l. 17. ff. de reb. auct. jud. poss. (aliàs l. 2. de privil. cred.) in quâ tria illa nomina unâ posita serie exant; ut apud Justin 12, 11, 1. & 2. Erogatio (quam vocem à rogo s. pyrâ descendere vult Georg. Ambian. ad Tertull. de præscript. c. 1. & apolog. c. 44. sed quàm bene & verè, alii expendant; interim duntaxat perpendatur Lips. ad Sen. de prov. c. 5.) l. f. ff. de pet. her. Erogatæ impensæ l. un. C. de exp. lud. publ. Erogata pecunia l. 102. pr. ff. de leg. 3. Erogatus numus Cic. 5. epist. ad Att. 21. Sumtus in sumti Id. de invent. erogati l. 29 §. 2. ff. de pign. l. 1. C. Greg. de rei vind. Impensi Cic. lib. 3. in Verr. in f. Exhibitiol. f. C. de alim. pup. præst. Conlatio l. 20. pr. ff. de relig. & sumt. fun. Quandoq; quoq; Melioratio, Gr. ἐπιτιμήσις l. 3. C. de jur. emphyt. l. f. C. de neg. gest. can. 2. caus. 10. q. 2. §. qui rē hujusm. qui §. idē est cū auth: qui rē hujusm: C. de S. S. Eccl., de sumt. ex N. 120. c. 8. 2. feud. 28. c. adhæc. v. si vassallus. Impensæ ad rem meliorandâ erogata l. 16. C. de evict. Sumtus meliorati prædii l. 16. C. de præd. & al. reb. min. Reparatio l. 2. C. Th. de sep. viol. l. 34. C. Th. de curs. publ. Restauratio l. 17. C. Th. de op. publ. Incrementū l. 11. C. Th. de an. civ. & pan. gradil. Augmentum l. 20. §. 3. ff. de her. pet. Accessio l. 34. pr. de contrah. emt.

Th. IV. Porro non adeo inconvenienter describi Impensa queat, quod sit pecunia, quam quis exposuit vel exponere debet in rem aliquam ad quemlibet usum, Pecuniæ vocabulum, quod in finitione generis nomine venit, tam in illo significato, quo numos solum vel aurum, argentum, æ signatum, quàm quo rem quam c. aliam designat, sumendum videtur l. 178. pr. l. 222. ff. de V. S. conf. Rebhan. hodeget. chart. 2. clim. 3. parall. 3. §. 4. Consultius autem visum fuit, loco generis ponere Pecuniam quàm Sumtum: siquidem hoc posterius non est adeo diversum quid à priori, sed admodum synonymum, ut ex th. præced. liquet. Si jam Sumtus pro genere Impensæ adsciscere allubesceret, idem esset ac si Ensem per Gladium, Baculum per Scipionem, Mulierem per Feminam, Restim per Funem, Mortem per Letum describere quis præsumeret: Quod tamen non licere, ex regulâ Philosophorum, quorum auctoritatem in multis non defugiunt Jcti, vid. l. 2. ff. de legib. l. 76. ff. de jud. l. 36. ff. de solut. & lib. l. 39. ff. de pæn. l. f. ff. de nund: constat: cum genus debeat esse latius specie, per se sumtâ. Cæterum objectum s. Materia circa quam, est vel Persona, vel Res, vel Lis l. actio. Hinc dicuntur Impensæ, Expensæ, sumtus fieri in obsonio, in unguentis aut cibariis familiaræ l. 31. §. 9. ff. de don. int. vir. & ux. in doctrinam & alimenta puerorum l. 28. §. 1. ff. eod. l. 13. §. 22. act. emt. in educationem, ministeria & studia pupillorum l. 2. C. de alim. pup. pr. in curationem & valetudinem ægri d. l. 13. Luc. 20. 35. l. 22. l. 26. §. 6. ff. mand. §. 1. 3. de obl. quæ ex q. del. in Medicos Marc. 5, 26. Luc. 8, 43 l. 52. §. 4. ff. pro soc. cap. 1. X. de inj. & damn. dat.

Sen. 6. benef. 10. in funus t. t. ff. & C. de relig. in rem alienam l. 18. §. f. ff. de donat. l. 6. §. 3. de neg. gest. in negotia hereditaria l. 13. eod. in rem communem §. 13. l. de obl. quæ ex q. contr. in prædia l. 41. ff. de usufr. in dotem t. t. de imp. in rem dot. fact. in nuptias l. 52. ff. de adm. & peric. tut. Ter. Ph. 4, 3, 61. Justin. 21, 4, 5. in ædes l. 44. §. 1. ff. de damn. inf. cap. un. vers. Expense autem, quæ sunt. de decim. in extrav. com. in rem pupilli l. 5. §. 1. de O. & A. t. t. ff. ubi pup. educ. §. 2. l. de obl. quæ ex q. contr. in insinuationem testamenti, inventarii confectionem & alias causas hereditatis necessarias l. f. §. 9. C. de jur. delib. in fundum mortis causa donatum l. 14. ff. de don. mort. caus. in jumenta l. 10. §. f. ff. de ann. leg. in necessitates civitatis l. 1. C. de navic. Plin. 10. epist. 48. in aqueductus, murorum constructionem, pontium & aggerum instructionem l. 4. pr. de discub. Plin. 10. ep. 46. Justin. 2, 1. 20. in viam l. 19. §. 2. ff. comm. div. in iter & navigationem l. 10. ff. de rei vind. Plin. 10. ep. 50. in ludos t. t. C. de exp. lud. in bellum C. Nep. 13, 1, 2. in classem Id. 1, 7, 6. in exercitum s. exercituales Justin. 9, 1, 9. Casiod. 3, V. L. 42. Mamert. paneg. in Julian. p. m. 207. in legatos l. 6. ff. de legation. Plin. 10. epist. 52. & 53. in litem t. t. C. de fruct. & lit. exp. & id genus immensa alia, quæ jam compendifaciendi ergo sicco prætereuntur pede. Interim ad. Parens b. m. Justus com. nov. in l. 5. periculi ff. de sax. naut. p. m. 132. Ex hoc recensitarum impensarum periculo luce patere meridianâ clarius, non ambiguum est, quod commoda earû dispertitio esse queat in EXTRAJUDICIALES & JUDICIALBS. Illæ fiunt vel in Personas vel in Res: Hæ in litem s. actionem, ut ex præfatis liquidum est.

Th. V. Alia etiam Impensarum amat communiter institui divisio à fine, ut sint vel NECESSARIÆ, vel UTILES, vel VOLUPTARIÆ (quamvis hæ omnes ad classem Extrajudicialium etiam referri possint) *Necessariæ* sunt, quæ habent necessitatem impendendi l. 1. §. 1. ff. de imp. in rem dot. fact. vel quibus non factis res aut peritura aut deterior futura est l. 79. ff. de V. S. vel quibus non factis res imminuitur l. 14. pr. ff. de imp. in rem dot. fact. Quarum nomine veniunt, quæ fiunt in moles, quis maria vel flumina submoventur, in aggerum factionem & fluminum aversionem l. 1. §. f. & d. l. 14. pr. ff. de imp. in res dot. l. 1. §. 8. ff. ne quid in loc. publ. in pistrinum vel horreum necessario extruendum, olivetorum defectorum restaurationem, præstationem ex stipulatione damni infecti, ne committatur d. l. 1. §. f. ff. de impens. Colum. 5. R. R. 18. in valetudinem & cibaria servorum l. 2. l. 15. ff. de impens. culturam agrorum, propagationem vitium, arborum curationem, seminarii pro utilitate agri factionem l. 3. pr. l. 15. ff. eod. ædificii ruinam minitantis, quod habere mulieri utile est, refectionem d. l. 1. §. f. d. l. 15. ff. eod. Nov. 67. c. 2. sive veteris culturam d. l. 14. pr. Sym. 1. epist. 4. & 6, 71. Senec. epist. 12 C. Nep. 25, 13, 2. *ibid.* Böckl.

Th. VI. *Utiles* sunt, quas quis utiliter fecit, quibus non factis, deterior quidem res non fuerit; factis autem fructuosior & melior effecta est l. 5. §. f. ff. de impens. d. l. 79. §. 1. ff. de V. S. In his censentur: Novellerum in fundo facere, vel ultra quam

quàm necessum erat arbutum pastinare, pistrinum vel horreum in sulca, aut tabernam in domo adjicere, servos docere artes *l. 6. ff. de impens. d. l. 79. l. 6. §. f. ff. sol. matr. Colum. s. R. R. 3.* pecora prædiis imponere hoc est stercorare *l. 14. §. 1. ff. de impens. vincta & oliveta facere Ulpian. cap. 6. §. 16.*

Th. VII. *Voluptariæ*, aliàs appellatæ *Voluptuosæ l. 14. ff. de impens. & Supervacuæ l. 39. §. 1. ff. de her. per. sunt*, quæ ad voluptatem fiunt, & species exornant *l. 7. ff. de impens. vel quibus neq; omittis deterior dos fieret, neq; factis fructuosior et facta est Ulp. l. c. §. 17.* Cujusmodi audire amant *Viridia d. l. 79.* quæ & *viridaria l. 13. §. 4. & 7. ff. de usufr. l. 15. §. 1. de servit. Ulp. l. c. sive viridaria l. 8. §. 1. ff. de instr. & instr. leg.* Spectant huc horti pensiles positi in fenestris *Plin. 19. H. N. 14. Martial. 11. epigr. 19. Senec. epist. 22. & s. controv. 5.* Ambulationes arboribus infructuosis opacæ atq; amaranæ *d. l. 13. §. 4.* Aquæ salientes *d. l. 79.* Incrustationes, Loricationes, Picturæ *d. l. 79. l. 17. §. 3. de act. emt. Mamert. paneg. in Jul. p. m. 207. Symm. 1. epist. 6.* Ubi non prætermittendum, Incrustationis tres dari species: Πάτωσι, tessellationem s. pavementum, opus quo solum; Ὄρθομαρμαράσιων l. Ὄρθόσπρωσιων, quo parietes; & Μουσείων, Musivarium opus, s. Musium & Musivum, quo camera ornabantur. Balneæ s. balinea, Thermæ *l. 14. §. 2. ff. de impens. l. 35. §. f. ff. de leg. 3. l. 1. §. 1. ff. de mun. & hon. Mœniana l. 242. §. 1. ff. de V. S. l. 2. §. 6. ff. ne quid in loc. publ. l. 11. C. de ædif. priv.* Consulatur de his Mœnianis, non à Menio, q. principe tignorum projectore, sed à Mœnibus, ut Mediana à Medio vocitatis *Salmas nor ad Spartian. in Pessenn.* Cæterum de rebus in ornamentum positis, impensæ causâ (quod *Plinio 36. H. N. 6.* lautitiæ causâ) lautissimam concinnavit *epistolam Seneca*, quæ in ordine censetur 86. Hæc maximè facit ad illustrationem extimarum expensarum. vid. etiam *Ejdem epist. 90. & de tranq. an. c. 9.*

Th. IIX. Cum vero longum foret omnem impensarum materiem pertextere: animus est triplicem duntaxat, non imam ducentem in Foro familiam, delibare, videl. DOTIS, FUNERIS & LITIS. Earum tituli nominatim & sigillatim extant hi. De UNA est *lib. 25. tit. 1. ff. de imp. in res dot. fact. De ALTERA lib. 11. tit. 7. ff. lib. 3. tit. 4. C. de relig. & sumr. fun. Nov 59. de deb. imp. in exeq. def. in Decr. caus. 13. q. 2. de jur. fun. In Decretal. lib. 3. tit. 28. lib. 3. t. 12. in VI. in Clement. lib. 3. t. 7. In Extrav. comm. lib. 3. t. 6. de sepult. De EXTIMA lib. 3. t. 2. Cl. de sport. & sumr. in div. jud. fac. lib. 7. t. 5. C. Justin & lib. 4. t. 18. C. Th. de fruct. & exp. lit. lib. 10. t. 67. C. de sumr. recip. N. 112. de litig. & de dec. part. ab act. caut. præst. Sparsum quænam LL. & CC. de iis agant, differere, non adeo opus est; siquidem illæ quævis mox sub suo adnotabuntur vexillo. Imò Elementa juris his non planè destituuntur materiis. Summam attingit *§. 37. l. de act. Mediam §. 4. l. de leg. Falc. Imam §. 10. l. d. except. §. 1. l. de pæn. rem. lit.**

Th. IX. Primas nunc rectè arripiamus faculas, & optimum maximum matrimonii fomitem DOTE & Ejus præprimis lustremus IMPENSAS. Terminum quod spectat syncategorematicum, prius indagandum venit, cui is suos ferat natales acceptos. Dotis nomen alii purum Romanum, alii ex Hellade raptum contendunt. Utros illorum sequaris, parum refert. Sive n. à Latino DO, s. à Græco *δοτῆρι* l. *δοτῆρα* deducatur, res eodem recidit: quippe cum sint significationis admodum ejusdem.

Th. X. Quemadmodum nomen Dos, ut præmemorata aperiunt, à dando ductum, ita quandoq; etiam 1. generaliter pro quoc. beneficio sumitur s. à naturâ s. ab hominibus impertito. Hinc dotes animi & corporis *Ovid. 2. de art. am.* Ingenii dotes corporis addo bonis. *Id. 3. trist. 7.* Et raras dotes Ingeniumq; dedit. *Id. epist. Sapph. ad Phaon.* Dos erat illa loci. 2. pro rebus & instrumentis prædii inservientibus, ut idem sit quod Græcorum *ἐπιμήνη* l. 2. §. 1. l. 20. §. 1. & 3. ff. de instr. & instr. leg. l. 52. §. 2. ff. de fidej. & mand. 3. In Jure Pontif. de largitionibus in fundationem & extruccionem sacelli factis, cujusm: dos ante erectionem sacelli assignetur necesse est, unde necessarii Ecclesiæ sufficiant sumtus c. 8. de consecr. Eccl. can. 3. q. 1. caus. 10. 4. A Jctis propriè & strictè habetur pro eo, quod pro ferendis matrimonii oneribus constituitur. Et h. m. sumitur iterum vel Abstractivè, & vel pro titulo s. causâ §. 40. l. de R. D. tot. tit. ff. pro dot. vel pro jure in re dotali constituto l. 7. pr. & t. t. ff. l. 1. §. 6. u. & t. t. C. de jur. dot. t. t. C. de rei ux. act. l. 5. ff. de impens. vel concretivè pro pecuniâ s. re marito nuptiarum causâ datâ l. 41. sol. matr. l. 30. pr. C. de jur. dot. & sic hac in primis vice accipitur.

Th. XI. Quamlibet non de facili detur aliquod nomen, quod plenè & planè ejusdem sit notationis cum dote, quam *M. Attius Epid. 2, 1, 11.* nuncupat pecuniam maritam s. maritatum, *Varr. 5. L. L. 7.* Sponsam (ut nos docuit *Meurs. Spicil. in Theocr. idyll. 28.*) & Imp. in *l. unic. C. de R. U. A.* rem uxoriam. Offenduntur interim tamen nonnulla, quæ non mediocrem cum eâ convenientiam & cognationem habeant, uti sunt. 1. *Arrhæ. rubr. & t. t. C. de spons. l. 56. pr. C. de episc. & cler. N. 123. c. 39.* quarum nomine inter alia jocalia venit etiam anulus *Plin. 33. H. N. 1. Juven. 6, 21. l. 36. §. 1. ff. de don. int. v. & u. c. u. de præsumt. c. 11. de sent. & re jud. can. 3. & 7. q. 5. caus. 30. Terrull. apol. c. 6. Consul: *Speidel. specul. in King & Gemalring.* 2. Sponsalicia largitas *rubr. C. de don. ant. nupt.* quæ duplex: Alia est reciproca donatio propter affectionem sponsi vel sponsæ l. 16. C. d. t. & vocatur etiam largitio in sponsam perfecta l. 9. C. Th. de inf. iis quæ sub tyr. sponsale munus *Paneg. dict. Max. & Const. p. m. 113.* Alia sponsalitorum s. sponsalium t. t. C. *Just. & Th. si rect. prov. facta à fautoribus & amicis l. 1. C. si nupt. ex rescr. pet. v. & t. t. C. Th. de spons.* 3. Donatio ante s. propter nupt. t. t. C. *de don. ant. nupt. §. 3. l. de don.* 4. Donatio inter vir. & ux. t. t. ff. & C. *de don. int. v. & u. sive inter maritos l. 52. §. 1. ff. d. t.* 5. Donatio mortis causâ*

l.9.10.11. ff. eod. l.43. de don. mort. caus. N.22. ad exemplum legati redacta, eiq; connumerata per omnia ferè §. 1. 3. de don. De his 3. donationum positionibus v. *Disp. de Donat. quam sub presid. b.r. parentis Justi proposuit Dan. Smedorf. heic an. 1612.* & *Bicc. in reb. cotid. sect. 3. th. 56. conf. & l.2. C. Th. de sec. nupt.* ubi modo dictas Liberalitatum species ordine admodum explicat. 6. Dotalitium, quod ex bonis mariti defuncti superstiti mulieri assignatur, vel ut lucretur plenam proprietatem, vel nudum habeat usufructum. in diem vitæ. Germ. *Leibgeding. Leibsucht. Wittum. Wittwenst.* Mentio ejus fit. in c. 4. de don. int. v. & l. c. 15. de for. comp. 7. Parapherna, τὰ ἑξ ἑσφρα l.9. §.3. de jur. dot. bona mulieris, quæ dotis titulo marito non sunt obligata l. 5. C. de pact. conv. Horum usufructus & dominium ad uxorem pertinet; administratio v. & custodia penes virum est l.9. §.3. ff. de jur. dot. l.95 ff. ad l. falc. 8. Matutinale munus, Gr. ὁρθηρον δωρον. Anthol. Teuton. *Morgengabe.* ex quo corrupto Feudistæ deformarunt Morgantica, quod novus Maritus recens-nuptæ ante-signatæ s. retro-virgini in solatium jugulatæ & conclamatæ virginitatis, & redhostimentum *ruχis vus* maritinus impertit, q. præmium ob præmium ulterioris admissionis intimæ. *Juv. 6, 204.* ejus meminit, ubi *Scholiast. & Wehn. observ. pract. in voce Morgengabe.*

Th. XII. Dotem in concreto variis variorum delineamentis prætervectis, ita depingere lubet, ut sit res ab uxore vel alio vice ejus, oblata marito, matrimonialium onerum facilius sustinendi ergo l. 5. pr. l. 222. ff. de v. s. l. 7. l. 76. ff. l. 20. l. 67. C. de jur. dot. l. 21. §. 1. de don. int. v. & l. Dicitur autem res, nimir. idonea arg. l. 11. §. 1. ff. de mun. quæ a commercio non sit aliena, nec habeat oblationis prohibitionem. In dotem itaq; exhiberi possunt: Prædia urbana & rustical. 13. 14. ff. l. 1. 2. C. de fund. dot. *Hor. 1. ep. 6. Colum. 5. 3.* res mobiles s. moventes, item quæ pondere, numero & mensurâ constant l. 42. ff. de jur. dot. l. un. §. 7. C. de R. U. A. nomina l. 2. C. de O. & A. æstimata & inæstimata l. 10. l. 14. l. 16. ff. l. 10. C. de jur. dot. l. un. §. 9. de R. U. A. Extrema finitionis verba finē designant, n. p. ut ex fructibus ea cum suis alarur & sustentetur d. l. 20. C. & d. l. 7. pr. ff. de jur. dot. Hac quippe lege ac omine minore cum difficultate elocari queunt l. 2. ff. de jur. dot. siquid. maxumè necessarium sit dotatas esse eas ad subolem procreandam replendamq; liberis civitatem l. 1. ff. sol. matr.

Th. XIII. Dos alia est PROPECTITIA, alia ADVENTITIA. l. un. §. 1. C. de R. U. A. ILLA quæ à patre vel à parente profecta est de bonis vel factis ejus l. 5. pr. & §§. seqq. ff. de jur. dot. l. 4. C. de collat. *Ulp. 6. §. 30.* HÆC à quovis aliò data est *Ulp. l. c. §. 5. l. 5. ff. de jur. dot. d. l. un. §. 1. de R. U. A.* Utriusq; distinctio iterum fieri amat in RECEPITIAM, quam persona constituens pacta vel stipulata est ut sibi redderetur: & NON RECEPITIAM, ubi nullum pactum nullavè stipulatio de dote intercessit reddundâ. *Ulp. l. c. l. 31. §. 2. ff. de mort. caus. don. v. Nov. 97. c. 5.* Tabulis autem dotalibus caveri de dote sol. matr. restituendâ solebat, quocunq; matrimonium dirimeretur modo l. 29. §. 1. l. 33. ff. sol. matr. l. 6. pr. ff. de cond. caus. dat. l. 240. ff. de v. s. Th. XIV.

Th. XIV. Dirimitur & solvitur matrim. variis modis. 1. Morre naturali *l. i. ff. de divort. Rom. 7. vers. 2, 3. l. Cor. 7, 39.* 2. Captivitate *d. l. i.* sed non absolute *l. 8. l. 14. §. 1. ff. de captiv.* Quapropter ab aliis abstinendum nuptiis, quamdiu certum captivum non ivisse ad plures. Quod si ambiguum sit, expectandum quinquennium *l. 6. ff. de div. imò decennium N. 22. c. 14.* Verum *Nov. 17. c. 11. & ex eà de sumpta auth. hodie. C. de repud.* omnimodis hoc correctum, & constitutum, ut quantiscunq; annis maritus in expeditione manserit, mulier sustinere debeat, licet neq; literas neq; responsum ab eo acceperit. De pœnâ in violatricem hujus sanctionis & falsum mortis mariti nuncium constitutâ *v. d. N. 17. c. 11. & d. auth.* 3. Servitute *d. l. i.* quippe quæ mortalitati ferè comparata *l. 209. ff. de R. J. N. 22. c. 9.* nec cum servis ulium connubium *Ulp. c. 5. §. 5.* quod itidem correctum *N. 22. c. 8.* 4. Divortio *d. l. i.*

Th. XV. Divortium plerumq; contradistinguitur repudio, ut hoc speratam, illud ductam respiciat *l. 101. §. 1. l. 191. ff. de V. S.* tamen non rarenter cum eo ita confunditur, ut alternis poni ament. De eo ita *Tertull. de exh. cast. c. 9.* Adeo repudium à primordio non fuit, ut apud Rom. post annum U. C. 600. id genus duritie commissum denoteretur. *v. Id. apol. c. 6. Gell. 4, 3.* Primus auctor fertur Sp. Carvil. Ruga cognomine, nuncio uxori ob sterilitatem misso. *V. Max. 2, 1. Dion. Hal. lib. 2. Plut. in Num.* In eo patrando certa apud Rom. ac solennia adhibebantur verba: Res tuas tibi habeto *lib. 2. §. 1. ff. de div. Sen. suaf. 1. Id. controv. 13.* Collectis quoq; sarcinulis foràs vadere jubebantur *Martial. 10, 41. 11, 5. Juven. 6, 146.* ademtis vel remissis, quas quondam recens-nuptæ, ceu heræ rei domesticæ extituræ, maritus exhibuerat, clavibus: quarum è Paganis *Cic. in Philipp.*, ex Christianis *Ambros. ep. 65.* meminit. Ad extremum libellus divortii *l. 7. ff. de div. (qui l. 6. C. de repud. libellus repudii, Marc. 10, 14. βιβλίον διαζευξίσεως. & Matth. 19, 7. simpliciter διαζευξίσεως vocatur)* representabatur & nuncius mittebatur (quod *Ter. Ph. 4, 3, 72.* repudium renunciare). Missio autem fiebat alia bonâ gratiâ *l. 32. §. 10. l. 62. pr. ff. de don. int. v. & U. N. 140.* alia cum irâ & offensâ animi *d. l. 32. §. 10.* Prioris causæ eminebant olim Sacerdotium, Sterilitas, Valitudo, Militia *l. 60. §. 1. d. s.* ex jure Justin. bima & trima mariti oscitatio, quæ per naturam viris concessa sunt, agere non potuerit *l. 10. C. de repud. N. 22. c. 6. N. 117. c. 12.* Vita monastica *d. N. 117. c. 12.* Posterioris causæ plusculæ sese emersere, recensitæ in *l. 8. C. de repud. N. 117. c. 8. 9.* Novissimis temporibus ad præscriptum S. canonis planè contractæ, & ad Adulterium admodum restrictæ. Quam extimam divortii causam ipsa etiam S. Scriptura approbat *Matth. c. 5. v. 32. c. 19. v. 9. Luc. 16. v. 18.* contraeuntibus Pontificiis, qui ne ob adulterium quidem, nedum ob alia commissa admittunt dissipationem matrimonii etiam quoad ipsum vinculum, sed tantum modo quoad torum & mensam *can. 1. 2. 4. 5. caus. 32. q. 7. c. 1. 2. de divort. v. Horn. lib. 3. compend. Theol. c. 6. §. 53. & seqq.*

Dictum

Dictum est paullo antè Admodum s. FERÈ, ne exclusa videatur DESERTIO MALITIOSA quã de Apostolus 1. Cor. 7. 15. Hęc in consistoriis pari fermè passu ambulat cum adulterio. Unde, quia ejusmodi persona deserens fidem matrimonij frangit, permittitur et. desertæ, ad alias transire nuptias, sed per quã cautè, nec nisi ter prius & publicè quidem citata pars deserens non comparuerit. v. Horn: l. c. § 56. Wisenb. in *weckelg. ad tit. ff. de V. S. Diss. 4. th. 9.* Neque removenda hinc est INTOLERABILIS SÆVITIA, ob quam mulier à viro digredi, & separationem in foro ac mensã cum exhibitione alimentorum & restitutione dotis petere potest c. 8. & 13. X. de restit. spol: Dico SÆVITIAM INTOLERABLEM; ob modicam n. correctionem matrimonium nullatenus dissolvitur, cum marito uxorem modicè castigare liceat N. 117 c. 14. quamvis maritus, qui sine legitimã causã uxorẽ cecidisse monstratus fuerit, alio coerceatur modo d. N. 117.

Th. XVI. Solutio sic matrimonio l. morte uxoris l. divortio, repetebatur dos l. à patre l. à muliere l. ab extraneo 1. 1. C. sol. matr. nisi aliud conventum fuisset l. un. § 6. C. de R. 11. A. Contra hoc dotis iudicium marito concessa olim Retentio, ob causas varias: Liberos sc. Mores, Res l. motas l. donatas, & ad extremum Expensas *Ulp. 6. §. 9. & seqq. l. 5. pr. de impens. l. 56. §. f. de jur. dot. l. 15. pr. sol. matr. l. un. §. 5. C. de R. 11. A.* De hisce præmemoratis sigillatim agere, tum chartæ brevitatis, & instituti ratio prohibet, tum festinatio, ut exordia explicentur. Quare ad propositum veniendum, & materia expensarum modo expendenda.

Th. XVII. Ubi jam ex diverticulo in semitam reditum, indagandum est prius, quã Impensæ dotis definiti & dispertiri debeant. Sunt E. cœ, quas maritus in dotem l. ex necessitate, l. utilitatè l. voluptate vertit. Dicuntur aliàs Dotis Impendia l. 15. h. sumtus l. 42. §. 2. sol. matr. expensæ l. un. § 5. C. de R. 11. A (ubi et. tria antefata conjunguntur nomina). Porro ex præmissã descriptione non difficulter coniecere est, quomodo diribitio formanda. A fine n. species impensarum veniunt Necessariarum, Utilium & Voluptuariarum. Verum cum superius jam th. 5. 6. & 7. de iis affatim actum sit, nolimus hęc eas repetere, ne crambe bis cocta.

Th. XIX. Ulterius scrutandum, quã maritus suarum queat potiri impensarum. Necessariæ ipso jure dotem minuunt §. 29. l. de act. l. 5. pr. l. 15. h. l. 56. §. f. de jur. dot. l. un. §. 5. C. de R. 11. A. Quod sic accipiendum est, ut si dos consistat in pecuniã l. aliã quãritate, ea diminuatur, & tantò minus quã impensum est, uxor actione pro dote repetat. Si v. in fundo vel alio quoc. corpore, hoc ob impensas diminutionem corporaliter non patiatur d. l. 5. pr. sed si minores sint impensæ, quã fundus valet, fundus quidem ex parte dotalis esse non desinat, sed interea à marito, dum ipsi de impensis satisfactum est, retineri queat d. §. 39. d. l. 5. pr. d. l. 56. §. f. Si v. impensæ exæquent superent vè fundum, totus fundus desinat esse dotalis, si quidem mulier intra annum pecuniã non offerat; sic tñ. ut impensis postea redditis fundus in causam dotis revertatur; interim v. alienari prohibeatur d. l. 65. §. f. Si a. & in pecuniã & in corpore dos consistat, res præprimis minuatur pecuniaria d. l. 56. §. f. Et hæc impensæ necessariæ à marito im-

B

pune

punè non omittuntur, alio qui ob negligentiam à Judice is tanti, quanti uxoris inter-
 fuerit, eas fieri, damnatur *l. 4. b.* Nec hoc observatu indignum, harum factarum, quã-
 vis res malè est gesta, rationem nihilominus haberi: sufficere, si ab initio iusta mari-
 to impendendi causa fuerit, in tutelam videl: ædium ruinam minantium, quas fulse-
 rit, etsi post futuram ignel. bellicã vi aliove nec-opino casu consumptæ fuerint *d. l. 4.
 h. l. 10. de N. G.* In tantum et. ratio horum habetur sumatum, ut si dos tota, non habitã
 eorum prius ratione, soluta sit, propter æquitatem locus conditioni sit, ad id quod
 pro iis compensari solet *l. 5. s. 1. b.* Utilium nomine olim quid. concedebatur marito
 deductio, si voluntate essent factæ mulieris *l. 8. b. sacrã a.* Justin: auctoritate marito
 contra uxorem indulta est, si mulieris intercesserit voluntas, *actio mandati*; sin minus,
neg. gest. l. un. §. 5. C. de R. 12. A. Quod si summa illarum in tantum excreseat, ut aliunde
 quàm ex fundo dotali mulier solvere non possit, cogaturq; fundo ob expensas carere,
 benignè dicitur, nullam marito deductionem competere *d. l. 8. l. 79. §. 1. de V. S.* Pro
 Voluptariis mulier pati debet tollentem maritum, si modò commodã recipiant se-
 gregationem; aut, si vult mulier habere, ab illà marito reddenda ea, quæ impensa
 sunt *l. 9. b.* Si v. neq; mulier eas habere velit, neq; commodã separationem recipiant,
 relinquendæ sunt *d. l. 9. l. 38. de R. V.*

Th. XIX. Sæpicule maritus non admittitur ad imminutionem dotis pro impen-
 sis, videl: si insanum in modum (quod *Pl. in Mil. 3, 1, 157.* est insanire, ubi vid. *Taubm.*)
 mediocritatem superent, aut infra eam sint *l. 12. l. 15. b.* factæ non in dotem ipsam, sed
 extrinsecus *l. 1. §. 2. l. 5. pr. b.* vel nomine stipendii vel tributi ob dotalem fundum præ-
 stitorum *l. 13. b.* marito à muliere refusæ *l. 5. §. 1. l. 56. §. f. de jur. dot. erogatæ non ad per-
 petuam rei utilitatem, sed ad præsentis tantum anni fructum l. 3. §. 1. b. fructuum per-
 cipiendorum causã in arando serendoq; agro, item in tutelam ædium, ægriq; servi cur-
 ram, sc. si ex iis nonnulli percipiuntur fructus l. 7 §. f. sol. matr. in cæterarum rerum do-
 taliu tuitionem, quas suo tueri vir sumtu necesse habet l. 15. b. l. 28. §. 1. de don. int. V. c. 12.*

Th. XX. Antequam ab hac separegemur paraturã, nec hoc prætereundum videtur,
 non tam facile in universum, quæ impendia ex dote deduci debeant, definiri, quàm
 singula ex genere & magnitudine æstimari posse *l. 15. b.* Quin sæpenumero ea mixta
 existerè videre est, ut vel partim necessariorum, partim utilium; vel partim utilium,
 partim voluptuosorum nomine à fine & usu potiori veniant. Ceu sumtus in pistri-
 num horreumve insulæ adnexum dotali facti, modò in utilium censentur phalange,
 siquid. ibi non necessitatis (cum antehac er. non extiterint), sed utilitatis & commo-
 ditas ergo exacti *l. 79. de V. S.* modò necessariorum merent vocabulum, si np. neces-
 sario facti aut refacti *l. 2. §. 3. b.* Eadem ratione testoria classi voluptuariorum *l. 38. de
 R. V. l. 7 in f. de usuf.* & utiliũ 2dum quid *l. 3. §. 4. de in rem vers.* inseruntur expensarum.

Th. XXI. Hactenus facem dotatis prætulimus vequistan, funestum nunc letati ac-
 cendamus rogam. Ilicet itaq; IMPENSIS DOTIS valere iussis, FUNEBRES exequamur.
 Præus nomen, quod in regimine stat, brevi excutiamus manu. Funus alii contendunt
 à funibus

à funibus derivatum accensis, feretro præferri solitis, *serv. in 12. Æ. 1. 1. d. n. 2.* A liliâ
 Helladi acceptum autumant ferendum, deducentes à Φόνος. Et h. m. funus idem
 sonaret, quod cædes, letum. Ulterius nomen Funeris *πλούσημον* est. Sumitur a. i. pro
 morte l. necessitate fatali *Juv. 3. 43.* funus promittere patris Nec volo nec possum.
 De hujus commaris nepotibus, expectantibus mortem parentum v. *Id. 14. 250.* *Ovid. 1.*
m. 158. 2. fast. 625. Sen. 15. de ben. 17. ubi et. agit de viris, mortem anhelantibus uxorum.
 quorû perpes cluet Symbolum: *γυναικῶν τῶν πλείων κρείσσον ἔστιν, ἢ τοῦ μείων.* Consultius
 par ducitur, quàm ducitur. 2. Extinctione & internectione. *Lucan. 4. 231. Sen. 3. de ir. 15.*
 3. Peste. *Qu. Sept. Rom. 1. bell. Troj. 4.* Cadavere s. defuncto *Id. lib 4. Virg. 2. Æ. 334.* vid.
Barth. ad Claud. 1. Entr. 130. 5. Sepulcro *Virg. 3. Æn. 13.* 6. Sepulturâ s. pompâ funcbri
V. Max. 1. 4. Gorgias Epirota in funere matris utero elapsus. *Ovid. 3. d. art.* Funere læ-
 pe viri vir quæritur. Quarum ultima notatio hac potissimum vice attenditur. In quâ
 si non omnimodis æquiparant, parum certè ab eâ recedunt: Commerceium supremæ
 sepulturæ *Ambros. epist. quâ respondet epistolæ Symmachi pagani 54. lib. 10.* Sepultura t. t. x.
de sepult. Exequiæ l. 91. ff. de cond. & dem. Funeratio l. 20. §. 2. l. 29. §. 1. ff. de relig. Funera-
 lia *Clem. 1. de V. S. Humatio l. f. §. 4. ff. quod vi aut clam. l. 2. ff. h. Cura funeris l. 14. §. 2. ff. h.*
condendi corporis l. 88. §. 1. ff. de leg. 1. Curatio funeris c. 22. caus. 13. q. 2. Munus su-
preum l. 5. C. h.

Th. XXII. Prius quàm ad ipsas funeris descendatur impensas, perlustrandum
 videtur, quinam muneris potiuntur supremi, qui non. Cujus conditionis defunctus sit,
 non admodum refert, laudiat capite defectus, s. pileo impertitus vindictamq; meri-
 tus *l. 35. ff. h. s. nunquam cum Libertate regressus in gratiam, capiteve destitutus.* Imò
 ne quid. obnoxii criminum humatione planè privantur *L. n. C. h. Deut. c. 21. v. 23. Jos. c. 8.*
v. 29. c. 10. v. 27. Sed eorum corpora non solùm cognatis *l. 1. ff. de cadav. punit:* verum et.
 quibusl. petentibus *l. 3. ff. d. 1. ad sepulturam dantur,* sed tn. non aliter quàm si fuerit
 peritum & permissum *d. l. 1. Job. 19. 3. Cas. 2. V. L. 22. evol. qq. Dn. Sororius, vener. Theol.*
mem. Dorscheus hebr. hist. Theol. diff. 4. quâ agit de peregrin. ad sepulcr. Christi p. m. 322 &
segg. Ex animadversis a. quidam aliquâ, sed non adeo honorâ & speciosâ, quidam nul-
 là, s. ut S. Scriptura loquitur, asininâ *Jer. 22. 19.* ; qualis prædicta familia Jeroboameæ
1. Reg. 14. 11. dignantur humatione. v. S. *Petit. 1. V. L. 5.* Cujus inter cæteros farinae sunt
 1. Hæretici *c. 2. de hæ. in VI.* 2. In torneamentis decedentes illicitis *c. 1. de torn.* 3. Ex-
 communicati *c. 12. de sep. c. 11. de pæn. & rem.* 4. Parricidæ *§. 6. 3. de publ. Jud. l. 9. pr. del.*
Pomp. in quibus nomen suum profiteri crudelissimum eos, qui dominos suos
 plectibili trucidârunt scelere, adserit Theoder: rex Ital. apud *Casiod. 2. V. L. 29.* 5. *Αυτο-*
Χεργες, quos *serv. in Æ. 2. 603.* suspensiosos & *Sen. ep. 70.* interfectores sui vocat. Hi
 in triplici veniunt discrimine: Primo, qui absq; fraudulentò animo ex manîâ, melan-
 choliâ aliavè mentis impotentîâ mortem sibi inferunt. Hi miseratione potius digni
 quàm poenâ habentur *Nemes. Carol. a. 135.* nec proin sepulturâ orbandi, præsertim si

de vitâ bene olim pieq; constet transactâ: quâvis de ceremoniis & solennitatibus ordi-
 nariis aliquid sit remittendum, quo alii ab ejusmodi facinore deterreantur *Carpz*:
lib: 2. tit: 24. def: 377. n. 10. Secundo quibus nimia habendi prurigne flagrantibus in-
 hiati spes decollavit lucri, l. pudor audiendi nomina ad incitas redacta inculcus est, &
 hinc ἐξεντινός vita laqueo, ferro, a qua aliâve temerariâ evitata ratione. *l. 1. §. 23. ff.*
ad Sc. Syl. l. f. §. 4. de bon. eor. qui ant. sent. Horum cadavera inhonestam subeunt sepul-
 turam *c. 12. caus. 23. q. 5.* & ut plurimum hodiernis moribus manu carnificis per lumina
 dimissa, vel sub limine ædium emissa, in locum mittuntur peculiarem. Tertio qui
 sceleris conscientia obstricti, l. formidine pœnæ concussi, conscitâ morte spontaneâ
 supplicium antevortunt *l. 11. §. 3. de his qui not. inf. l. f. pr. de bon. eor. qui ant. sent.* Horum
 cadavera, præterquam quod honestâ priventur sepulturâ, nonnunquâ pro qualitate
 delicti perpetrati intuitu & exemplo terroris aliis incutiendi in sepultra relinquuntur,
 & l. rotæ imponuntur, l. igne concremântur *Carpz Jurispr. consist. d. l. 2. r. 24. def: 379.*
n. 5. & part. 3. Prax. crim. q. 101. n. 29. & q. 131. n. 41. & seq. & q. 137. n. 20. 6. Usurarii manifesti
c. 5. de usur. c. 2. eod. in VI. 7. Hostes patriæ s. perduellionis, majestatis causâ damnati
d. l. 11. §. 1. & §. 2. de pœn. l. 35. h. l. de cad. pun. V. Max. 6. 3. 8. Suspendiosi. *d. l. 11.* Ad ho-
 rum censum nostris referri possunt moribus fures ad patibulum, raptores ad rotam
 damnati, frustatim item concisi, distracti equis, & talium pares.

Th. XXIII. A personis funerandis ad funerantes desiliamus exempto. Supremum
 hoc fungî officium præcipue oportet, quem judicium defuncti elegit supremum: Si
 hac de re defunctus non cavit, nec ulli delegatum est hoc muneris, scriptos ea res cõ-
 tingit heredes: Nemine scripto, legitimos vel cognatos, suo quoq; quo succedunt,
 ordine *l. 12 §. 4. l. 30. §. 1. h.* similiter dotis morte mulieris lucratores, l. patrem l. mari-
 tum *l. 20. §. 1. h.* dotis datores *l. 20. pr. h.* dominos famulitii *l. 31. §. 2. h.*

Th. XXIV. Prædictarum personarum, ut dictum, jam est expensas facere fune-
 bres. Sunt a. illæ, quæ ideo fiunt, ut funus ducatur, s; sine quibus funus duci non possit
l. 14. §. 3. l. 37. pr. h. Casiod. 3. V. L. 19. Hæ impensæ funeris *l. 8. §. f. de leg. 2. Plin. 21. ep. 3.*
Phædr. 4. fab. 21. sive sepulcri *Ovid. ep. 7. in f.* sive exequiarum *Val. Max. 4. 4.* dicuntur et.
 Expensæ *l. 22 §. 9. C. de Jur. delib. Summus t. 1. ff. & C. h. impendia Erasim. colloq. de fun.*
 & Libitina *Liv. 4.* imo Funus quoq; & sepultura *l. 19. de in rem vers. V. Max. 4. 4.* Cujus
 notæ sunt, quæ sunt 1. in Pharmaca applicita illi morbo, quo debitum quis reddidit
 naturæ, & Sistra Medicorum *l. 4. C. de per. her. l. 60. §. 1. l. 61. pro soc. l. 3. C. h.* 2. Commun-
 dationem ante osculati, valere jussi & conclamati *Act. 9. 37. l. 14. §. 4. b.* Libi obiter q. no-
 tandum, Dardanidas Illyricos ablutionem trinis tantum in vitâ vicibus adhibuisse:
 in recens infantariis, jugatis & denatis, juxta traditionem *Aliani 4. mix. 1509. §.*
5. Uncturam & suffitum *Gen. 50. 2. Job. 19. 40. l. 37. pr. h. l. 7. §. 3. de in rem vers.* hodie fe-
 re in funeribus Magnatum solum usitatum: nisi fortè aromatum & unguinum vices
 impliant serviz & herbæ odoræ. 4. Pollincturam (quâ de *v. Salm. ad Vopisc. in vit. Au-*
ret. p. 147.) & Amictum *Joh. 11. 44 c. 2 de auct. & us pall. l. 14. §. 4. b. l. 113. §. 5. de leg. 1. l. 19.*
de in rem vers. l. 5. §. 8. de inst. act. Appul. 4. flor. ubi disertè pollincturâ ab uncturâ separat.

5. Custodiâ l. 14. §. 4. b. 6. Lectulû, qui & Capulus quoq;, Feretrum & Sandapila audit.
 Gr. *κλίνη & σελς*, Luc. 7, 14. N. 59, 6. Lectulos tales Antiquitatem ambitiosè multipli-
 casse, colligere est ex ll. 12. *tabb. apud Cic. 2. de ll.* Cujus adhuc imitatores parent Poten-
 tiores, lignæ arcæ aliam superinducentes lignæ, ahençâl. stanneâ. 7. Delationem l.
νεμεσφουριαν Luc. 7, 11. l. 14. §. 3. b. N. 59 pr. 8. Siticines *τυμβάουλας* Matth. 9, 23. ll. 12.
tabb. ap. Cic. l. c. In tibiaram tubarumq; locum apud Christianos videntur successisse
 æris Campani tinnitus c. 11. de pæn. & rom. 9. Præficas & Cantatores 2. Par. 35, 25. Jer.
 9, 17. c. 28. *caus 13 q. 2. c. 12. caus. 13 q. 5.* quis appendicis instar adnecti queunt nostrates
 Indictores s. Indictrices funerum, qui aprè & Designatores (quibus de Sen 6. de ben.
 38. Hor. 1. ep. 7.) vocari possent. 10. Sarcophagum s. sepulcrum & monumentum l. 6.
 §. 1. l. 14. §. 3. l. 37 pr. b. l. 18. §. f. de al. leg. Gen. 23, 4, 6, 9. Job. 11, 34. 11. Insignia s. Imagi-
 nes & Cereos Val M 8, 15. Tac. 3. A. 76, 4. 4, 9, 4. Sen. de tr. an. c. 12. Id. de br. vit. c. 20. quo-
 rum ulus modo in exequiis est splendidiorebus. 12. Vestes pullas viduorum, orpha-
 norum, domesticorum aliorumq; proximorum d. l. 14. §. 6. h. Ovid. n. mor. Sen. consol.
 ad Helv. 6. Propert. 4, 12. l. 8. de his qui not inf. *ibiq; Gotofr.* quæ quampl: admittuntur, ceu
 pars & sequela ipsius luctus; modo sint moderatæ, defunctiq; respondeant condi-
 oni. 13. Epulas, aliàs etiam Silicernia & Parentalia dicta. Gr. *ωίδειπνæ*. Tob. 4, 18.
 si modo dignitas defuncti id exposcat, & facultates ejus admittant arg. l. 12. § 5 & l. 14.
 § 6 & 10 h. Hæ fiebant nono luctus die, unde & Novendiales cœnæ. Tac. 6, 51. N. 115 c. 5.
ibiq; Gotofr. Earum luxus à Paganis ad Christianos pessimo fluxit contagio: unde in-
 ter alios corruptorum temporum correctores & correptores egregiâ in istum inve-
 ctivâ utitur August. lib. de mor. Eccl: Cath: Novi multos, qui cum luxuriosissime super
 mortuos bibunt, & epulas cadaveribus exhibent, super sepultos seipso sepeliunt.
 Teutonum quidam vocant: die *Haut versaußen*: alii *das Leid vertrincken*. v. Bernegg.
disß. de conviv: n. 122.

Th. XXV. Ut a. modus, ceu optimum, in quavis re servandus l. 40. pr. de damn. inf.
 Pythag. v. 37. 38. *ibiq; Hierocl. & Marcil. Colum 1, 3, 5, 5.*; ita præcipue in sumtibus feralibus
 l. 14. §. 6. h. ratio namq; haberi debet facultatum ejus, in quem sumtus fit, & dignita-
 tis, & rei ipsius, quæ ultra modum sine causâ contumitur l. 12. §. 5. d. l. 14. §. 6. h. usq;
 adeo ut nec voluntas sit sequenda, si res justam sumtus egrediatur rationem d. §. 6 &
 5. l. 21. h. E diverso, nec ita modicus fieri debet sumtus, ut in defunctum aliqua inde
 redundet contumelia d. l. 14. §. 10. h. Sæpenumero ideo ipsi testatores de modera-
 tionè expensis adhibendâ monere amant; nec funeris cura semper heredi, sed ami-
 cis, quibus certa è medio præcipitur pecuniâ mandare d. l. 14. §. 2. h. l. 88 §. 1. de leg. 2.
 quis nomen exinde obvenit Curatorum Executorumq; testamenti. testamentario-
 rum. Hoc utrumq; inter alia videre est ex elogiis nobilis Philosoph. paris Stratonis &
 Lyconis, commemorati à Laerr. lib. 1. quem v. Interd. tñ non admodum dispositio-
 mos geritur supremæ, turpisc. & ineptæ & legum adversariæ l. 15. l. 27. de cond. inst. l. f.
 §. f. de aur. & arg. leg. l. 14. §. 5. h. qualis fuit illa Andini vatis super suo cedro digno Enei-
 dos ope-

dos opere, sprete à D. Augusto, animi perturbationi eam adscribente. v. *Bernegg. miscell. disp. ex Tac. Dodec. 6. q. 8.* Nemine id munus suscepturo, prætor l. Magistratus municipalis ad exequias expensas decernere debet; siquidem pecunia in hereditate, ex pecunia; si non est, distrahenda ea, quæ tempore peritura sunt, quorumq; retentio onerat hereditatem; sin minus, l. à debitoribus pecuniam, si facile exigi possit, conquiret, l. si quid auri argentiq; fuerit, id distrahi aut pignoriari jubebit, ut pecunia expediatur l. 12. §. 1. 13. l. 14. pr. §. 1. h. & si res legata sint à testatore, de cujus funere agitur, nec sit unde funeretur, ad eas qq. manum mittere oportet: fatius n. est, de suo testatorem funerari, quàm aliquos legata consequi d. l. 14. §. 1.

Th. XXVI. Ad sumrus exequiarum justos prodita est actio, quæ audit Funeraria l. 14. §. 6. h. & Funeraticia l. 30. pr. h. quâ, quod funeris gratiâ expensum est, ejus recuperandi nomine, in eum, ad quem ea res spectat, judicium datur l. 12. §. 2. h. Descendit ea ex q. contractu & ex æquo & bono æstimatur d. l. 14. §. 6. & 7. h. & haut incommodè bonæ fidei dici meretur arg. dd. text. velut n. qui viventis negotia sine mandato gerens obstringit sibi dominum t. r. ff. & C. de N. G. haut secus, qui in funus quid erogat, cum defuncto, sæpe et. prius quàm hereditatis petitio expleatur, humando contrahere creditur l. 1. d. l. 14. §. 7. 6. quandoq; cum futuro herede, si np. q. heredis negotium gerens funeravit l. 14. §. 7. & 16. h. In subsidium a. à Prætor singularis hæc neg. gest. actionis species introducta est; quæ cessat, quoties quis aliam super iis consequendis habet actionem l. 14. §. 2. 15. h.

Th. XXVII. Competit hæc actio 1. Ei qui negotium defuncti aut heredis gerens impendia fecit exequalia l. 12. §. 3. l. 14. §. 7. seqq. h. Heredibus & reliquis successoribus l. 31. §. f. h. 3. Mandatori l. 14. §. f. h. 4. Possessori hereditatis l. 32. pr. h. 5. Legatario legata eroganti l. f. §. f. h. qui si extra ea quid impenderit, juxta cum legato consequetur expensas l. 3. C. h. Excluditur ab eâ 1. Funerans pietatis causâ donandiq; animo l. 14. §. 7. & seqq. h. Quod si pietati pro parte tm. studuerit, pro parte animum habuerit repetendi, illam impensæ consequetur partem, quam non donandi fecit animo. Ne quis a. in posterum quæstionem patiat, oportet restari eum, quo fecerit animo. d. l. 14. §. 9. h. 2. Erogans in contumeliam defuncti d. l. 14. §. 10. h. 3. Faciens sumtus alienos, extra funeris causam d. l. 14. §. 6. in pr. & fl. 37. §. 1. h.

Th. XXVIII. Impetitur hæc actio quivis, ad quem funus spectat, ut sunt: 1. Heredes, Successoresq; reliqui l. 14. §. f. l. 15. l. 31. pr. h. Paul. 1. sent. 22. §. f. 2. Pater, filio funerato l. 21. l. 30. pr. h. 3. Lucrans dotem, muliere defunctâ l. 16. seqq. h. æquissimum n. visum est veteribus, mulieres q. de patrimoniis suis ita de dotibus funerari; & eum, qui morte mulieris dotem lucratur, in funus conferre debsse, s. pater mulieris sit, s. maritus d. l. 16. & l. 22. h. impensa n. funeris æs alienum dotis est l. 18. l. 19. h. 4. Herus servitii demortui l. 31. §. 1. h. Cessat a. 1. adversus Mandantem funerari: quia adversus hunc mandati competit actio l. 14. §. 16. h. Mandatarium testatoris: quippe quod ille supremi ejusmodi omissor officii & hujus contemtor judicii aliâ non feriatur pœnâ, nisi

nâ, nisi quod ab emolumentis, quod ei pro hoc relictum est, repellatur *lit. §. 4. h. 3. Vir-*
rum: si mulieri viventi dotem solverit, aut hæc post divortium alii nupta decesserit;
licet ille dotem lucrifaciat l. 29. pr. h. Deniq; notandum, quod actio hæc funeraria sit
privilegiata l. f. §. f. b. Impensa n. funeris semper ex hereditate deducitur, quæ et omne
creditum solet præcedere, cum bona solvendo non sunt l. 45 l. 14. §. 1. in pr. & med. h.

Th. XXIX. Excussis huc usq; dotalibus & funebribus lampasim, faculis dauid &
sacra aliquantillum adspergetur olei & impensæ, LITISq; sumtus levi & brevi dehinc
eventilabitur palmâ. Utrum jam vocula LIS sit origine Latina à Limitibus dicta,
quod principes superlimitibus extiterint lites *c. 10. de V. S. Grot. in l. 36. ff. de V. S.; an*
v. Græca, λῖσις ἢ λῦσις unde λῦσις & λῦσις, quod lis sit dissolutio, seu concordia unio;
veler, ex Teutonibus profata à liden/ quod fortè multa in litibus patiamur: (v. J. V.
Wintb. D. inaug. hab. Basil. an 1608. de Lit. cont. §. 6.) κριτικὸν παρὸς decertandum remit-
titur, ut solvant veterem de litis nomine litem. Etymologiam excipit Homonymia,
quâ nec hoc caret verbum. Denotat n. 1. extra forum omnem concertationem, ri-
xam & dissidentiam Ov. l. m. 21. Hor. 3. O. 14. Virg. 3. E. 108. 2. In foro quamvis actionem
L. in rem s. in personam l. 36. de V. S. Quâ de causâ promiscuè non rarò litis &
actionis nominum usus, ut l. 4. de jud. l. 107. de R. J. v. & l. 30. de min. l. 10. de judic.
l. 18. §. 4. de dol. mal. t. 1. C. Th. de inoff. test. Insuper non civilem solum, sed & crim. l. 3. C.
de his qui accus. Interim tn. propr. loqu. actio & lis discrepant l. 1. C. de lit. cont. l. 1. ff. de
in lit. jur. 3. Rem, quâ de controvertitur Varro 6. L. L. 5. l. 9. C. de suis & leg. Sic litis æsti-
matio dicitur rei in controversiam deductæ æstimatio l. 46. l. 47. de R. V. l. 15. in f. de jud.
l. 8. de quod cert. loc. Pro lite æstimatâ V. Max. 5, 3, 2. sufficit pœnam finitam & 4, 1, 8. pe-
cutiam judicaram. Instantiam iudicii, quæ à lit. cont. in fit & in sententiâ desinit
l. 13. §. 1. C. de jud. l. f. C. ut int. cert. temp. ad Obrar. de Lit. cont. c. 1 n. 10. & seqq. Adhæc litis
nomen si non ex asse omnes adsequuntur, sanè non multis pleræq; ab eo parasangis
distant dictiones hæ: Litigium l. 49. pr. de rec. arb. Causa l. 14. pr. de appell. l. f. de fer.
unde & Causidicorum nomen. Res l. f. §. f. ad SC. Turp. Aus. eod. 12. Actio l. 9. de sep. viol.
Negotium l. 2. de app. rec. quæ lex totidem exprimitur verbis in c. 36. q. 6. caus. 2. Causa
l. 1. C. de Ord. cogn. Jurgium, q. juris garrum; eo quod hi, qui causam dicunt, jure di-
scceptant l. f. fam. herc. c. 10. de V. S. Quæstio l. 15. de V. S. Querimonia l. 3. §. 3. C. ubi sen.
vel clar. Disceptatio l. 3. 4. C. de ord. jud. Iudicium l. 16. pr. C. de testib. Strepitus l. 22. C.
ad l. Corn. de fals. Cas. 3. V. L. 37. Contentio l. 2. pr. si ing. es. dic. Consiectatio l. 33. §. 8. C. de
Ep. & Cler. Disputatio l. 21. §. 6. de rec. arb. Certatio l. 24. C. de legat. Rixa Quintil. decl. 6.
Accusatio l. 6. §. f. de inoff. test.

Th. XXX. Enodato litis termino, ad ipsas ejus impensas delabi lubido est. Sunt a.
ex, quæ à litigatoribus in iudicio factæ sunt, ad consequendum jus suum *l. 13. §. 2. & 6.*
C. de jud. §. 1. l. de P. T. L. 1. C. de fruct. Nuncupantur & ipsæ absq; differitate Litis impen-
sæ d. §. 1. l. 22. §. 4. rem rat. hab. Impendia d. l. 22. §. 1. 46. §. 6. de proc. Expensæ t. 1. C. J. &
Th. de fruct. Sumtus l. 3. 4. C. d. t. Item Dispendia c. 3. de rescr. in VI. Expensæ in iudicio
facien-

faciendæ c. 5. de dol. & cont. Sumtus judiciarii l. un. C. de mon. in judiciis faciendi & sportulæ t. 1. C. de sport. l. 29 § 1. C. de ep. aud. Sportulæ & litium expensæ l. f. C. de præp. ag. in reb. Habitæ concertationis impendia l. 2. C. Th si vag: pet: manc: Sicut a. Sportulæ pro Expensis & Erogationibus, itaviciissim Expensæ & Erogationes pro Sportulis accipiuntur l. 37 C. Th. de dom & pr. Germ: Leg. Nüßfund & Gerichtsgelder. Gerichtskosten. Proceß Verlag. Rechtfertigungs Vnkosten. Urteilgebür. Spesen (quæ vox descendit l. à Lat. Expensæ, l. à Germ. Speiß/ idem notante quod Kost) Harum alia sunt Necessariæ, aliæ Delicatæ. c. pen. in f. de eo qui mitt. in bon: poss: l. 25. in f. de pign. act: Delicatæ, aliter et. voluntariæ, & supervacua dictæ, exponuntur eæ, quæ ab altercatoribus suâ largius expromuntur sponte. Cujus farinae censentur Largitiones, quæ crufarum patronis pro clientelis ultra palmarum arrhabonis aut alio aliquo nomine insanum in modum obveniunt. Item si itineri immoderatum adhibitum fuerit proluvium. Illæ in reputationem non veniunt l. 39 §. f. l. 40. pr. de damn. inf. c. 43. de reser: Necessariæ sunt, quæ à litigatoribus pro more judiciorum sueto expositæ sunt, & sine quis negotium absolutum iri nequivit t. 1. C. Just. & Th. h. c. 5. 6. de dol. & contum. l. 31. §. f. de v. s. Vocantur aliàs Legitimæ & moderatæ d. c. 5. & 6. in f. c. 1. in f. de seq. poss: Jultæ l. 6. §. f. si pars hæ: pet: l. 3. C. quod cum eo. Competentes l. 11. C. de testib. Probabiles d. l. 31. §. f. l. 4. §. 9. de dol. exc: & de his extremis, necessariis sc., præcipuè modo agitur.

Th. XXXI. Litigio jam terminato obtinet regula forensis triticissima: Victus victori regulariter in Expensas condemnatus l. 13. §. 6. l. 15. C. l. 79 pr. ff. de judic. auth. generaliter a. C. de ep. & cler: N. 82. c. 10. c. 5. de dol. & cont. c. 4. de pæn. §. 1. 3. de P. T. L. Huc referuntur inter cætera impendia illa, quæ præbentur 1. Ad judiciarii processus instructionem, videl. in Advocatos, Procuratores, Notarios, redemptiones processuum, copias actorum, compulsoriales, executoriales & c. N. 124. c. 1. Ex horum catalogo excludi solent impensæ factæ in Consiliis & informationibus Dd., Scabinorum Facultatumq; (quæ vernac: linguâ audiunt Belehrung), si nim. separatim & clandestinè eas sibi comparare annisi fuerint. Quid a. fiet de Advocato & Procuratore, qui aut in suâ ipsemet causâ patronus extiterit, aut gratis litigantibus operam addixerit, patrociniumq; impenderit? Prior in tantum auditur super recuperatione sumtuû, si probârit litem hanc obstaculo fuisse, quo minus rem aliunde fecerit, aliisq; suam commodârit operam. Et posterioris habetur ratio, ubi non simpliciter animo donandi, sed redhostiendi gratiâ id exhibuerit operæ l. 10. §. f. junct: l. 12. pr. mand: 2. In citationem, examen, victum & vecturam testium eorumq; testimoniorum publicationem l. 3. §. 4. ff. l. 11. C. de testib: l. 6. §. 2 C. de appell. l. f. C. Th. de fid. test: c. 11. §. pen. de reser. in VI. 3. Ob solutionem pecuniarum judicibus competentium N. 82. c. 9. Hæ Latinis Sportulæ (quæ vox in Nov. Gr. retenta est N. 53. c. 3. §. 2. N. 82. c. 2. N. 122. c. 28 N. 124. c. 3.) Cæterum judices ordinarii regulariter nil olim salarii à partibus indipiscabantur: quippe quod publicè suppeditabat l. 3. C. ad l. Jul. repet. l. 1. & auth. subj. C. de pæn. jud. qui mal. N. 134. c. 1. in f. Quod et. in Adfessoribus Cam. Imp. observari inter Dd. constat, quibus

quibus status imperii annum suppeditant salarium. Pedaneis v. præter annum salarium geminæ auri libræ, tam sub exordio quàm exordio negotii duo porrigebantur à partibus aurei, causâ 100. aureos superante N. 82. c. 9. c. 11. vers. ad seforè. de reser. in VI. Nostri moribus passim ferè obtinere fertur, ut ordinarii & q; ac delegati iudices tragemata accipiant *δικαστικά*. His iudicum sportulis accensentur illæ, quæ viatoribus, apparitoribus & exsecutoribus negotiorum ministrantur t. 1. C. de sport. §. 24. J. de act. l. 2. C. de plus pet. N. 112. c. 2.

Th. XXXII. Causæ ob quas debentur, geminæ præcipuæ recensentur: Retardatus Processus & Victoria. Ille sub se complectitur 1. Temerariam citationem l. 79. in f. de jud. 2. Contumaciam l. 13. §. 2. l. 15. C. de jud. 3. Moram s. dilatam cognitionem iniquam l. 4. C. b. Harum causarum intuitu debitæ impensæ in quavis litis spithamâ exiguntur, etiam ante ulteriorem processum, nec adeo strictè in terminum reservandæ litis. Poterit tamen ejusmodi exactio & condemnatio, si forsitan præterita fuerit, usq; ad sententiam à iudice suppleri.

Th. XXXIII. Regula de condemnandò in impensas succubente superius expressa locum habet, si controversia sit Civ. s. Crim. l. f. C. b. l. 3. C. qui acc. non poss. c. 6. pr. verb. quædam crimina. & in f. de dol. & cont. Exiit ea efficacità & virtute suâ, si victo iusta litigandi causa fuerit l. 79. de jud. l. 78. §. 2. de leg. 3. Lindem. JC. primus Matertera meæ jugalis exerc. Justin. 10. th. 14. Nulla namq; temeritas imputari potest ei, qui iustâ nititur altercandi causâ. Quapropter impensæ compensantur h. e. quisq; disceptantium impendia facta sibi habet l. pen. §. 1. C. b. auth. post. jus. C. de jud. N. 12. c. 10. Quæ v. iustæ sint causæ, varie tractant Dd., earumq; alii brevior, alii prolixior statunt numerum, qui ob angustiam iniri hic nequit. Interim arbitrio iudicis committitur, quæ tales sint putandæ; ei n. incumbit æstimare causam ex qualitate facti & personæ conditione arg. l. 38. de R. V. l. 9. C. unde vi. Insuper privilegio aliquo gaudent nonnulli, ut pauciores humanioresq; aut prorsus nullas præstent sportulas: quod & parti contrariæ prodest, si succumbat; quamvis aliàs eodem destituatur l. f. C. b. l. 12. §. 4. C. de prox. sac. ser.

Th. XXXIV. Petit victor impendia illa l. actione, l. solâ iudicis officii imploratione. Jure actionis peti volunt Dd. 1. Actione ex stipulatu, si sc. inter litigatores super iis victori refundendis convenerit. 2. Actione ex statuto, qn. evidenter decreto alicujus loci super condemnatione in ea cautum sit. 3. Actione iudicati, si videlicet sententia super iis lata. l. 3. C. b. Extra hos casus remedium pro impetrandis impensis in officio ponitur iudicis, quod maturè implorandum, np. intra diem sententiæ latæ l. 42. de re jud. Quod si petita non fuerint, iudex non tenetur victum in eas condemnare arg. l. 13. §. 6. C. de jud. potest tamen ex officio, licet non imploratus, eas supplere arg. l. 25. §. 8. de ad. ed. Censetur v. Imploratus, qn. victor expressè reum sibi in eas condemnari rogat, vel tacitè. Posterius fieri putatur, si victor, aut libello clausulam hanc salutarem: PETO MIHI JUS ET JUSTITIAM ADMINISTRARI OMNI MEL. MODO; aliamvè æquipollentè annexerit, aut in fine libelli de iis protestatus fuerit.

C

Th. XXXV.

Th. XXXV. Reposcens Victor expensas, debet eas in mundum reducere (quod vulgo Liquidare audit) iudicij; offerre, annexa petitione, ut eas ex æquo & bono astimet s. taxet, victumq; in eas condemnet. Iudex acceptæ designationis victum reddit participē, ut exceptione, replicatione & duplicatione utraq; parte usa, super illo concludatur articulo, & postilla impentæ moderentur: iis ita moderatis, victorem jurei. (quod tamen remittitur, si sumtus sint modici, & intra 20. flor. consistant.) probare jubet, quod plures, & non minores fecerit, & tandem sententiâ definitivâ victum astatum in expensas condemnat. N. 82. c. 10. *auth post jusj. C. de jud. l. 9. C. und. vi.*

Ad extremum antequam satis insipida plane removeatur mensa, mala quæpiam, non adeo mala, huic Hecales summittere cœnæ, volupe est. Ingenuo incumbere pectori didici, laudare per quos pro feceris. Sstrictim itaque nomina Autorum, subsidia ad hunc discursum pertexendum impertitorū, deq; industriâ hætenus omisforum, ne stipatæ allegationes ipsi discursus contextui quicquam subducerent: ex quibus exactiora & productiora peti queunt, delineanda erunt. Generatim & universè de IMPENSIS ex professo tractarunt *Garfias tr. de Expens. Joh. Born. in Diss. de Expens. hab. Lips. 1642. Joach. Wichman in Repet. mater. de Expens. hab. sub præf. Joh. Ott. Tab. Argentorati 1644. præterea Dd. in c. tit. ll. §§. capp. & cann., præp. mis Wesemb. in parat. ibiq; Bach. Ludw. & Hahn., Zæf. in x., Peres. in C., Sneidw., Harpr., Schultz. & Bacchov. in Inst., Rittersh. in Nov., Inst. & ll. 12. tabb., Cuj. in parat. ff. & C., in tit. ff. de V. S. (ad cujus tit. l. 79. v. Alciat. Broch., Förn., Gödd., Wissemb., Beym., Corvin. & Wegen.) & R. J., Paulum & alibi, Mejer. in Coll. Jur. Argent., Scotan. in exam. jur., Althus. in Dicæol., Struv. in exerc. π., P. Greg. Tolos. in Syntagm. jur., aliq; à præfatu & Nevio in System. jur. allegg. Sigillatim de FUNERUM IMPENSIS Finkelth., G. C. Walth. (ut ipsemet testatur Postill. jurid. part. 1. pag. 322. vid. & part. 2. p. 632. & seqq.), Kirchm., Meurs. (ut ipsemet similiter testatur in Rom. lux. c. 16.), Gejer., Quenstät., Sopran. digress. secund. annex. comment. in David., Vestring. in Diss. inaug. habit. Gryphsw. 1643. de Exequ. fun., auctoresq; ibi cit. De IMPENSIS LITIS Comment. ad proces. jud. v. g. Umm., Ferrar., Pinell., Gilb. arb. jud., Fr. Scheneck/ Jac. de Aren. & Lanfr. de Expens., Geil. & Myns. obs., Gudel. tr. de jur. noviss. l. 4. c. 13. Bocet. cl. 5. D. 30. Unzer. in Diss. Inaug. hab. Jen. 1653. de Sportulis, ceteriq; ab in adducti.*

Jam satis Impensæ: dis pensio pensa repenset!
Finis In Nomine JESU Sumtuum,

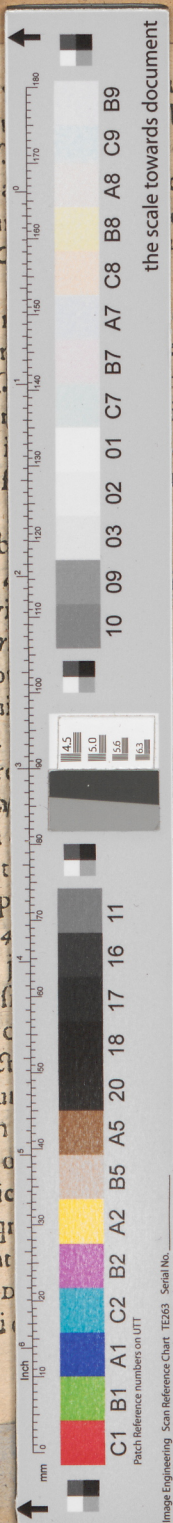

quibus status imperii annum suppeditant salarium. Pedaneis
larium geminae auri librae, tam sub exordio quam exordio nego
a partibus aurei, causam 100. aureos superante N. 82. c. 9. c. 11. ver
Nostris moribus passim ferè obtinere fertur, ut ordinarii & q
gemata accipiant *δυνασμία*. His iudicum sportulis accensentur
apparitoribus & exsecutoribus negotiorum ministrantur *i. l. c.*
l. 2. C. de plus pet. N. 112. c. 2.

Th. XXXII. Causae ob quas debentur, geminae praecipuae
tus Processus & Victoria. Ille sub se complectitur 1. Temer
inf. de jud. 2. Contumaciam l. 13. §. 2. l. 15. C. de jud. 3. Moram s
iniquam l. 4. C. h. Harum causarum intuitu debita impensa in
exiguntur, etiam ante ulteriorem processum, nec adeo strictè
da litis. Poterit tamen ejusmodi exactio & condemnatio, si
usq; ad sententiam a iudice suppleri.

Th. XXXIII. Regula de condemnando in impensas succub
locum habet, si controversia sit Civ. s. Crim. *l. f. C. h. l. 3. C. qui*
quaedam crimina. & inf. de dol. & cont. Exiit ea efficaciam & vi
litigandi causa fuerit *l. 79. de jud. l. 78. §. 2. de leg. 3. Lindem. JC. pr*
galu exerc. Justin. 10. th. 14. Nulla namq; temeritas imputari po
altercandi causa. Quapropter impensa compensantur h. e. qui
pendia facta sibi habet *l. pen. §. 1. C. h. auth. post. jus. C. de jud. N. 12*
causae, varie tractant Dd., earumq; alii breviorum, alii prolixiorum
qui ob angustiam iniri hic nequit. Interim arbitrio iudicis com
putandae; ei n. incumbit aestimare causam ex qualitate facti
arg. l. 38. de R. v. l. 9 C unde vi. Insuper privilegio aliquo gaudent
humanioresq; aut prorsus nullas praestent sportulas: quod & p
si succumbat; quamvis ab eis eodem destituatur *l. f. C. h. l. 12. §. 4*

Th. XXXIV. Petit victor impendia illa l. actione, l. sola
tione. Jure actionis peti volunt Dd. 1. Actione ex stipulatu, si
per iis victori refundendis convenerit. 2. Actione ex statuto
to alicujus loci super condemnatione in ea cautum sit. 3. Acti
cet sententia super iis lata. *l. 3. C. h.* Extra hos casus remedi
pens in officio ponitur iudicis, quod mature implorandum
tiae latae *l. 42. de re jud.* Quod si petita non fuerint, iudex no
condemnare *arg. l. 13. §. 6. C. de jud.* potest tamen ex officio, lic
supplere *arg. l. 25. §. 8. de ed. ed.* Censetur v. Imploratus, qui
sibi in eas condemnari rogat, vel tacite. Posterus fieri putat
clausulam hanc salutarem: PETO MIHI JUS ET JUSTITIAM AD
MODO; aliamve aequipollentem annexerit, aut in fine libelli
C

the scale towards document

Image Engineering Scan Reference Chart: TE203 Serial No. [unreadable]